

Verzoek onttrekking Blankensteinweg uit de openbaarheid

Situatie

Op 4 juni 2025 is er door mevrouw ..., eigenaar van perceel de Blankensteinweg 53 een verzoek ingediend tot onttrekking uit de openbaarheid van een gedeelte van de Blankensteinweg. Verzoeker is eigenaar van dit gedeelte van de Blankensteinweg. Er wordt verzocht om dit gedeelte van de weg uit de openbaarheid te onttrekken, omdat:

- Het pad veel te druk en onveilig is voor zoveel verschillende gebruikers (wandelaars, fietsers, scooters, auto's, trailers, koeriers etc.);
- Het is de enige oprit naar de woning, waardoor de verzoeker veel hinder ondervindt;
- Wandelaars en hardlopers zijn niet bereid even aan de kant te gaan, waardoor verzoeker stapvoets achter hen aan moet blijven rijden tot de inrit wordt bereikt;
- Onlangs is een oude eik in de brand gestoken naast de oprit van verzoeker. Verzoeker geeft aan dat dit een groot gevaar oplevert voor het rietendak dat een paar meter van de boom is verwijderd;
- Er wordt hout van het terrein van verzoeker gestolen;
- Omwonenden die over het pad wandelen maken boze gebaren naar verzoeker en haar kinderen, maken foto's van hetgeen op het terrein gebeurt, gaan regelmatig uitgebreid staan praten en gebaren voor het huis van verzoeker en op de oprit en maken o.a. nare sarcastische en dreigende opmerkingen als verzoeker voorblijft loopt of vraagt waarom er gebaren naar verzoeker worden gemaakt;
- Gemeente heeft voldoende grond naast het perceel voor alternatieven en er liggen voldoende andere route voor openbaar gebruik.

Juridisch kader

Ingevolge artikel 9, eerste lid van de Wegenwet, in samenhang met artikel 8 van de Wegenwet, kan een weg, welke niet door het Rijk, een provincie of waterschap wordt onderhouden en waarop evenmin een waterschap krachtens zijn inrichting of zijn reglement heeft toe te zien, aan het openbaar verkeer worden onttrokken bij een besluit van de raad der gemeente waarin de weg is gelegen.

Op grond van artikel 11, eerste lid, van de Wegenwet heeft iedere belanghebbende bij een weg het recht aan de raad der gemeente, waarin de weg is gelegen, ten opzichte van die weg toepassing van artikel 9 te verzoeken.

Alleen een belanghebbende kan om onttrekking van een weg aan het openbaar verkeer verzoeken. Aan de hand van artikel 1:2 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en de door de rechtspraak ontwikkelde (sub)criteria zal bepaald moeten worden of een verzoeker al dan niet als belanghebbende kan worden aangemerkt. Zo zal er sprake dienen te zijn van een eigen, persoonlijk, actueel en rechtstreeks belang van degene die om een onttrekking van een weg verzoekt.¹

In artikel 11, tweede lid van de Wegenwet is neergelegd dat op alle ingekomen verzoeken tot onttrekking de in afd. 3.4 van de Awb geregelede uniforme openbare voorbereidingsprocedure van toepassing is. Dit betekent concreet dat er voordat een definitief besluit wordt genomen, een ontwerpbesluit moet worden genomen, waartegen zienswijzen kunnen worden ingediend.

Daarbij is nog van belang dat er volgens de systematiek van de Wegenwet twee verschillende rechtsbeschermingstrajecten bestaan tegen beslissingen van de

¹ Rb Zutphen 13 januari 2005, ECLI:NL:RBZUT:2005:AS2823.

gemeenteraad op verzoeken van derden tot onttrekking van een weg aan het openbaar verkeer.

Wanneer de raad besluit om tot onttrekking van de weg uit de openbaarheid over te gaan, kan hiertegen door (derde)belanghebbenden beroep worden ingediend bij de rechtbank en vervolgens hoger beroep bij de Afdeling.

Indien de raad weigert om aan het verzoek tot onttrekking te voldoen, kan de verzoeker eerst administratief beroep instellen bij Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie (artikel 11, derde lid van de Wegenwet). Vervolgens kan tegen de beslissing van GS, beroep worden ingediend bij de rechtbank en daarna hoger beroep bij de Afdeling.

Wanneer de raad ambtshalve besluit om de weg uit de openbaarheid te onttrekken is in beginsel de reguliere procedure van toepassing, tenzij de raad de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van toepassing heeft verklaard.

Openbaarheid weg

De weg is openbaar, omdat deze gedurende tien achtereenvolgende jaren voor een ieder toegankelijk is geweest en tevens gedurende dien tijd is onderhouden door de gemeente.

Beoordelingskader

Bij het besluit tot het al dan niet onttrekken van de weg uit de openbaarheid komt de gemeenteraad beleidsruimte toe.² Voor het besluit tot onttrekking van een weg(deel) aan het openbaar verkeer hoeft geen dringende reden te bestaan.³ Bij de beoordeling van het verzoek tot onttrekking aan de openbaarheid zullen de belangen voor en tegen de onttrekking aan de openbaarheid door de gemeenteraad moeten worden afgewogen.⁴ Aan een verzoek tot onttrekking kunnen persoonlijke dan wel bedrijfsbelangen ten grondslag liggen. De Afdeling heeft daarover geoordeeld dat noch de tekst, noch de wetsgeschiedenis van de Wegenwet grond bieden voor de stelling dat particuliere belangen en derhalve ook financiële belangen op zichzelf niet als gewichtige redenen voor onttrekking aan het verkeer kunnen worden aangemerkt. Deze belangen dienen afgewogen te worden tegen andere belangen van (weg)gebruikers.

De rechter zal uiteindelijk aan de hand van de verschillende belangen en argumenten die spelen bij een besluit tot onttrekking toetsen of er bij het uitoefenen van de discretionaire bevoegdheid door het bevoegd gezag sprake is van een zodanige onevenwichtigheid bij de afweging van de betrokken belangen dat in redelijkheid niet tot onttrekking van de weg of het weggedeelte gekomen had kunnen worden.

Uit eerdere uitspraken valt af te leiden, dat de verzoeker zijn belang bij onttrekking niet zeer uitgebreid hoeft te onderbouwen met bewijzen. Hij kan volstaan met het aannemelijk maken dat hij een bepaald belang heeft bij de bewuste onttrekking waarvoor hij een verzoek indient. Het is vervolgens aan de raad om te beoordelen of tegen het onttrekkingsverzoek overwegende bezwaren bestaan en/of het algemeen belang zich niet tegen onttrekking verzet. Daarbij is nog van belang of de in het geding zijnde weg nog een functie heeft voor het openbaar verkeer. In het kader van de belangenafweging zouden vragen kunnen worden gesteld in de trant van: Zijn er in de directe omgeving van de bewuste weg voor (weg)gebruikers alternatieve routes voorhanden als de weg daadwerkelijk wordt onttrokken

² ABRvS 15 maart 2023, ECLI:NL:RVS:2023:1038.

³ ABRvS 27 december 2018, ECLI:NL:RVS:2018:4268 en ABRvS 19 februari 2020 ECLI:NL:RVS:2020:488.

⁴ ABRvS 15 maart 2023, ECLI:NL:RVS:2023:1038.

aan het openbaar verkeer? Heeft de bewuste weg een noodzakelijke functie als doorgang voor het openbaar verkeer? Hoe zit het in dit kader met het aantal verkeersbewegingen op de bewuste weg, maken er veel mensen gebruik van, is er sprake van omrij(d)schade en zo ja, valt deze dan onder het zogenaamde normaal maatschappelijk risico of is er sprake van *onevenredige* schade die zal worden geleden?⁵

Uit eerdere uitspraken valt af te leiden welke belangen een rol kunnen spelen in de belangenafweging over het al dan niet intrekken van de weg uit de openbaarheid.

Belangen voor onttrekking

Verkeersveiligheid

De verkeersveiligheid kan een doorslaggevende rol spelen in de belangenafweging. Dit is bijvoorbeeld terug te zien in een uitspraak van de Raad van State van 19 februari 2020. In deze zaak overwoog de rechtbank dat de fietsersbond tegenover het algemeen veiligheidsbelang uitsluitend een recreatief belang heeft gesteld. Niet was gebleken dat het recreatieve belang zo zwaar woog dat het algemene veiligheidsbelang daarvoor had moeten wijken.⁶

Bescherming van privacy

Ook privacy kan een belangrijke rol spelen bij de belangenafweging. Uit de uitspraak van de Raad van State van 17 maart 2004 blijkt dat ook bij weinig gebruik sprake kan zijn van een aantasting van de privacy. In deze zaak mocht er een zwaarder gewicht worden toegekend aan de inbreuk op de privacy dan het behoudt van recreatieve en cultuurhistorische waarden van de openbare weg. Daarbij was van belang dat niet was gebleken dat het pad deel uitmaakt van een aangegeven wandelroute of is opgenomen in een wandelrouteplan. Daarnaast was niet gebleken dat het pad een noodzakelijk functie heeft als doorgang voor het openbaar verkeer.⁷

Bescherming tegen overlast en vernieling

Uit de uitspraak van 15 juli 2015 van de Afdeling blijkt dat overlast en vernieling een rol kan spelen bij de belangenafweging tot het al dan niet onttrekken van de weg uit de openbaarheid. Ook als er andere mogelijkheden bestaan om overlast en vernielingen terug te dringen, betekent dit niet dat er geen betekenis mag worden toegekend aan het belang van de verzoeker om haar eigendommen tegen onrechtmatige inbreuken daarop te beschermen.⁸

Belangen tegen onttrekking

Recreatief belang

In de uitspraak van 19 februari 2020 is te zien dat een recreatief belang een rol kan spelen bij de belangenafweging. In deze zaak woog het recreatieve belang niet zo zwaar dat hieraan een zwaarder gewicht had moeten worden toegekend dan het algemene veiligheidsbelang. Daarbij was nog van belang dat de weg geen deel uitmaakt of zou gaan uitmaken van een officiële wandel- en fietsroutes. Ook was de weg noodzakelijke infrastructurele verbinding, omdat omrijden mogelijk was en deze omweg niet aanvaardbaar was.⁹

⁵ VR 2005, Onttrekking van wegen aan het openbaar verkeer, p. 306.

⁶ ABRvS 19 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:488 en ABRvS 31 juli 2002, 200200077/1.

⁷ ABRvS 17 maart 2004, ECLI:NL:RVS:2004:AO5744.

⁸ ABRvS 15 juli 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2241.

⁹ ABRvS 19 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:488.

Verkeerskundig belang

Verkeerskundige belangen kunnen zich verzetten tegen de onttrekking.¹⁰ Hiervan kan bijvoorbeeld sprake zijn als de weg onderdeel is van een noodzakelijke infrastructurele verbinding. Daarbij is ook relevant of er een alternatieve route in de buurt voorhanden is.

Cultuurhistorische waarde en toegankelijkheid natuurschoon

Tot slot blijkt uit de rechtspraak ook dat de cultuurhistorische waarde en de toegankelijkheid tot natuurschoon een rol kunnen spelen bij de belangenafweging om een weg al dan niet aan de openbaarheid te onttrekken.¹¹

Alternatieve route

Indien er een alternatieve route bestaat, doet dit af aan de noodzakelijke functie van een weg als doorgang van het openbaar verkeer. Deze Afdeling heeft bevestigd dat deze alternatieve route zich zelfs nog op 100 meter van de oorspronkelijke weg kan bevinden.¹²

Conclusie

Het besluit op het verzoek tot onttrekking van de weg uit de openbaarheid moet worden voorbereid met de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Awb. De raad zal bij het besluit tot het al dan niet onttrekken van de weg uit de openbaarheid de verschillende belangen die bij een eventuele onttrekking van de weg uit de openbaarheid betrokken zijn tegen elkaar af moeten wegen. Aan de hand daarvan zal besloten moeten worden of medewerking kan worden verleend aan het verzoek tot onttrekking uit de openbaarheid.

¹⁰ ABRvS 15 juli 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2241.

¹¹ Rb Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2022:3894.

¹² ABRvS 17 maart 2004, ECLI:NL:RVS:2004:A05744.